



Mjölby kommun, Arbetsutskott 2025-04-07

§ 65

Diarienummer: KS/2025:103

Information om kommande ordförandebeslut - Remiss gällande ändring av vissa försvarsverksamheter från Försvarets materielverk (FMV)

Bakgrund

Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) mottog 1 januari 2025 en anmälan om ändring enligt förordning (2024:1212) med särskilda bestämmelser om anmälan av vissa försvarsverksamheter från Försvarets materielverk (FMV).

Anmälan har därefter begränsats till att enbart gälla villkor 8 i Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslut 2014-06-25, dnr 551-35949-2013.

Sammanfattning

Mjölby kommun har fått möjlighet att lämna yttrande på remissen, som har svarstid från 2025-03-31 till 2025-04-14. Eftersom sista svarsdag är innan kommunstyrelsens sammanträde kommer kommunstyrelsens ordförande fatta beslut i ärendet enligt punkt 3.1 i kommunstyrelsens gällande delegationsordning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2025-04-01

Yttrande från Mjölby kommun (ordförandebeslut)

Remiss angående förordning (2024:1212) med särskilda bestämmelser om anmälan av vissa försvarsverksamheter

Bilaga komplettering Försvarets materielverk

Kommundirektören redogör för ärendet

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av delegationsbeslutet.

—

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Akten

Kommunstyrelsens förvaltning

Datum 2025-04-01
Diarienummer KS/2025:103

Handläggare
Hannes Tomasson

Kommunstyrelsen

Information om kommande ordförandebeslut - Remiss gällande ändring av vissa försvarsverksamheter från Försvarets materielverk (FMV)

Bakgrund

Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) mottog 1 januari 2025 en anmälan om ändring enligt förordning (2024:1212) med särskilda bestämmelser om anmälan av vissa försvarsverksamheter från Försvarets materielverk (FMV).

Anmälan har därefter begränsats till att enbart gälla villkor 8, avseende buller, i Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslut 2014-06-25, dnr 551-35949-2013.

Sammanfattning

Mjölby kommun har fått möjlighet att lämna yttrande på remissen, som har svarstid från 2025-03-31 till 2025-04-14. Eftersom sista svarsdag är innan kommunstyrelsens sammanträde kommer kommunstyrelsens ordförande fatta beslut i ärendet enligt punkt 3.1 i kommunstyrelsens gällande delegationsordning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2025-04-01

Yttrande från Mjölby kommun (ordförandebeslut)

Remiss angående förordning (2024:1212) med särskilda bestämmelser om anmälan av vissa försvarsverksamheter

Bilaga komplettering Försvarets materielverk

Kommunstyrelsens förvaltnings förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av delegationsbeslutet.

—

Beslutet skickas till
Akten

Kommunstyrelsens förvaltning

Andreas Capilla
Kommundirektör



Yttrande från Mjölby kommun: Remiss gällande ändring av vissa försvarsverksamheter från Försvarets materielverk (FMV) - Prövning av miljöfarlig verksamhet

Bakgrund

Mjölby kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter till Förvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) på anmälan om ändring av villkor 8, avseende buller, i Försvarets materielverk (FMV) nuvarande tillstånd.

Yttrande från Mjölby kommun

Med anledning av det förändrade säkerhetspolitiska läget har Mjölby kommun förståelse för FMV:s behov av utökad verksamhet. Det behovet får dock inte innebära att Vätterns vatten, som idag utgör ett ypperligt råvatten för dricksvattenproduktion, påverkas negativt.

Provskjutningar över Vättern kan höras i Mjölby kommun, ljudet kan uppfattas som störande men håller sig troligen långt under riktvärden för buller.

Beslut om delegation

Beslut är fattat enligt punkt 3.1 i gällande delegationsordning beslutad av Kommunstyrelsen § 244/ 2024-12-11.

Kommunstyrelsen

Cecilia V. Burenby (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Remiss angående förordning (2024:1212) med särskilda bestämmelser om anmälan av vissa försvarsverksamheter
(1 bilaga)

**Svar före
2025-04-14**

Remiss

Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) mottog 1 januari 2025 en anmälan om ändring enligt förordning (2024:1212) med särskilda bestämmelser om anmälan av vissa försvarsverksamheter från Försvarets materielverk (FMV). FMV har den 7 mars 2025 meddelat FIHM att anmälan begränsas till att enbart gälla villkor 8 i Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslut 2014-06-25, dnr 551-35949-2013. FIHM mottog den 17 mars 2025 komplettering från FMV med underlag gällande ändring av villkor 8.

FIHM önskar remissvar före den 14 april 2025. FIHM avser att därefter fatta beslut i ärendet.

Vänligen märk svaret med dnr FIHM2025-3.

Helen Bjurling
senior inspektör

(HRL)

Postadress
Försvarsinspektören
för hälsa och miljö
107 85 Stockholm

Besöksadress
Valhallavägen 117

Telefon
08-788 75 00

Telefax

E-post, Internet
exp-fihm@mil.se
www.forsvarsmakten.se/hkv

Sändlista

Naturvårdsverket

Länsstyrelsen Västra Götaland (avsett för miljöprövningsdelegationen och tillsyn)

Länsstyrelsen Örebro

Länsstyrelsen Östergötland

Askersunds kommun

Karlsborgs kommun

Motala kommun

Mjölby kommun

Skara kommun

Vadstena kommun

Aktion Rädda Vättern arv@aktionraddavattern.seTekniska Verken i Linköping AB Vatten.Miljo@tekniskaverken.seVätternvårdsförbundet vatternvardsforbundet@lansstyrelsen.se



Skrivelse

Datum
2025-03-13

Diarienummer
25FMV1447-4

Ärendetyp
2.2

Sida
1(10)

Sändlista

Er referens
FIHM, Helen Rask-Lantz
070-141 72 47
exp-fihm@mil.se

Ert datum
2025-03-11

Er beteckning
FIHM2025-3-19

ANKOM FÖRSVARSMAKTEN 2025 -03- 17 Nr:



FMV svar FIHM kompletteringsbegäran villkor 8 enligt SFS 2024:1212.

FMV erhöll FIHM kompletteringsbegäran FIHM2025-3-19, 2025-03-11.
Härmed delges FMV kompletteringar i syfte att styrka framställd anmälan enligt förordning SFS 2024:1212.

FÖRSVARETS MATERIELVERK

Anders Hedman
C FMV T&E Mark



Skrivelse

Datum

2025-03-13

Diarienummer

25FMV1447-4

Ärendetyp

2.2

Sida

2(10)



Innehåll

FMV svar FIHM kompletteringsbegäran villkor 8 enligt SFS 2024:1212.....	1
1. Tidigare handlingar i ärendet.....	2
2. Verksamhetsbeskrivning Test och evaluering Mark för anmälan FIHM.....	3
3. Bakgrund.....	3
4. Nuläge och framtid.....	3
4.1 Nuläge relaterat till villkor 8.....	3
4.2 Påverkan från kriget i Ukraina.....	4
4.3 Forcerad tillväxt – utökade uppdrag.....	5
4.4 Verksamhet som ej kan förutses i tid eller omfattning.....	6
5. Förändringsförslag i villkor 8.....	6
6. Risk för människors hälsa och miljö.....	8
7. Analys av antal ljudpåverkade.....	8
8. Försiktighetsmått.....	9
9. Ordagrann lydelse.....	10
10. Sammanfattning av ärendet.....	10

1. Tidigare handlingar i ärendet

2024-12-14 FMV information till Länsstyrelser och Kommuner	24FMV7043-1
2024-12-14 FMV information till tidningar	24FMV7043-2
2025-01-01 FMV anmälan	24FMV7043-3
2025-01-21 FIHM föreläggande om komplettering	FIHM2025-3
2025-02-12 FMV svar på kompletteringsbegäran	24FMV7043-5
2025-03-07 FMV förtydligande gällande anmälan	25FMV1447-1
2025-03-11 FIHM Begäran om komplettering	FIHM2025-3-19



2. Verksamhetsbeskrivning Test och evaluering Mark för anmälan FIHM

Denna verksamhetsbeskrivning syftar till att redogöra för FIHM hur verksamheten vid T&E Mark i Karlsborg har förändrats sedan det gamla miljötillståndet beslutades och hur kraven på verksamheten var utformad vid det tillfället. Beskrivningen kommer påvisa på hur omvärldsläget idag ställer nya och skarpare krav på T&E Mark att leverera förmåga, för att kunna möta den upprustning och tillväxt som råder i Sverige, Europa samt övriga delar av världen.

3. Bakgrund

När det nu gällande miljötillståndet togs fram var hotbilden, omvärldsläget och den inrikespolitiska synen på militär förmåga något helt annat än den som råder idag. T&E Mark i Karlsborg var dimensionerade, vid den tiden, till att genomföra ett stort- och ett mindre prov i veckan. Projekten var färre till antalet och tidsplanen på projekten var längre och mer överskådliga, det rådde generellt ett läge där det var gott om tid och ont om pengar för att öka den militära förmågan till önskad nivå.



Det vi provar idag var den volymen som beställdes för 3-5 år sedan, det vill säga innan kriget startade i Europa. Den mängd utökningar på vårt rådande tillstånd som vi behöver står i paritet med den ökningen av beställningar som ligger i FMV:s övergripande produktionsplan.

4. Nuläge och framtid

Nedan beskrivs ett antal områden som påverkar T&E Mark:s verksamhet i en utökad riktning och således ett behov av att förändra delar av vårt nuvarande miljötillstånd till att vara mer tillåtande för att kunna möta den forcerade tillväxten av Försvarsmaktens krigsförband. T&E Mark har en direkt uppgift mot Försvarsmaktens krigsförband när det gäller verifiering och validering (VoV) av materiel, fordon, vapen och skyddssystem för möjliggöra leverans till Försvarsmakten.

4.1 Nuläge relaterat till villkor 8

Gällande regeringsbeslut 2021-06-17, M2015/00285, för vårt miljötillstånd villkor 8 är:

”Om 90dB_{LCX} överskrids vid ett bostadsområde eller bostadshus högst 100 gånger per år får ljudnivån vid bostäderna inte överskrida 100dB_{LCX}. Begränsningsvärdet ska anses uppfyllt även om 100dB_{LCX} överskrids upp till tio gånger per år”.



Villkoret ger direktiv att ljudmätning ska ske för all verksamhet, utanför provplatsen och skyddsobjektet. Mätning av ljudnivåer¹ ska ske på ett sådant sätt att dels antal händelser i respektive ljudnivå vid respektive bostadsområde/bostadshus kan kontrolleras och dokumenteras. Ljudnivåer över 90, 95 och 100dB_{LCX} registreras och dokumenteras. Antal händelser över 100dB_{LCX} tillsändes tillsynsmyndigheten i samband med miljörapporten.

Tio registrerade händelser över 100dB_{LCX} är gränssättande för verksamheten.

Skjutning med tung kulspruta 12,7 mm utanför bullerdämpande inbyggnad får endast ske i sydvästlig vind.

Många verifieringar kräver en kontinuerlig provning över tid. Ett visst antal serier kan behövas skjutas i en viss temperatur under en viss tid. Ljudutbredning är väldigt väderberoende. Att i flera veckor i förväg veta vilka väderförhållande som kommer råda en viss dag är mycket svårt. Av denna anledning väljer vi många gånger att lägga vår verksamhet vid andra platser där det inte finns några begränsningar som beror på väderleksförhållandena.

Vi har även en för låg tilldelning av händelser över 100dB_{LCX} för att vi ska kunna möta de kraven och projekten som ligger idag, projekten redovisas längre ned i underlaget. Vi väljer, för att inte förbruka vår tilldelning, att förlägga del av vår VoV-verksamhet till [REDACTED] för att klara av att möta projektets krav och hållande av tidsplan.

Det är val som löser ett problem på kort sikt men inte i längden. [REDACTED]

[REDACTED]

4.2 Påverkan från kriget i Ukraina

[REDACTED]

¹ Ljudnivåer över 90, 95 och 100 dB_{LCX} enligt

Utöver ovan nämnda projekt finns ytterligare projekt där vi i nuläget inte kan specificera när och exakt antal.



En stor, men viktig, skillnad på vår verksamhet och det som generellt bedrivs på Försvarmaktens skjutfält som har en tydlig bärighet mot vår tilldelning enligt villkor 8 är att när vi genomför vissa prov så krävs ett antal verifieringar för att vi ska kunna meddela att uppdraget är utfört.

För Försvarmakten kan ett uteblivet genomförande kanske kunna accepteras då du nådde tillräckligt långt i din övning,

Kvoterna i villkor 8 behöver vara tillräckligt stora så att vi kan slutföra provet.

4.4 Verksamhet som ej kan förutses i tid eller omfattning

Inom ramen för mellanstatliga avtal och Sveriges inträde i Nato så finns en verksamhet som benämns GQA (Government Quality Assurance). Det innebär att när ett annat land köper materiel, fordon eller vapen från Sverige så kan de begära att vi i deras ställe kontrollerar det de vill köpa utan att de själva behöver resa hit och göra den kontrollen. Det kan innebära till exempel att vi måste provskjuta system eller ammunition för att säkerställa att produkten uppfyller kraven i kontraktet. Dessa uppdrag kan i princip inte nekas då ratificeringen är gjord samt att vi kan få dessa uppdrag väldigt sent, det vill säga någon eller några veckor in på kontrollen. Alla uppdrag har inte en relation till händelser som är över 100dB_{L_{CX}} i ljudnivå men delar av dem kan ha det.

Politiskt prioriterade eller styrda projekt är ytterligare en del som kommer att påverka oss och som kan ske med kort varsel. Det finns mycket tyngd i att vara innovativa och låta civila företag ta fram lösningar på militära problem för att öka upp innovationstakten i svensk försvarsindustri.

5. Förändringsförslag i villkor 8

FMV har vid flera olika tillfällen hemställt att villkor 8 tas bort och kravet på externa mätningarna avvecklas. Förändringsbehovet kommer av att tilldelningen av kvoten är för låg vilket medför att

Då tidigare hemställan inte har fått gehör hos kontrollinstanserna, så framställs härmed ett förändrat förslag.



Förändringen innebär:

1. Kvoten ökas från 10 till 50 gånger per år.

[Redacted] då det inte går att förutse hur utfallet på den externa mätningen blir.

Planeringen inför provet utförs lång tid, månader eller år, innan utförandet.

Planering för ovan beskrivna prov kan ske utifrån villkor 3² och 6³ men inte utifrån nu rådande villkor 8.

Nuvarande kravenligt villkor 8, [Redacted]

2. Kravet på bullerdämpning för tung kulspruta 12,7 avvecklas.

Kravet på ljuddämpning för tung kulspruta 12,7 är irrelevant då ljudnivån och ljudutbredningen är låg.

Kaliber 12,7 är en finkaliber ammunition (<20 mm) som klassas in i ljudnivå 3 i enlighet med villkor 6. Ljudnivå 3 är den lägsta ljudnivån för miljötillståndet och mäts i dBA. Villkorskravet gällande 12,7 har sin bakgrund i en feltolkning av ett exempel i WSP bullerutredning, där ljudrosen på ena bilden visade ljudutbredningen i c-vägt filter dB_{L_{CX}}⁴ och på nästa bild⁵ visades ljudutbredningen i a-vägt filter dBA.

C-vägt filter används för grovkaliber/sprängningar och a-vägt filter används för finkaliber och flygrelaterade ljud.

Se WSP bullerutredning sidan 9 för beskrivning av mätning med dBA och samma utredning sidan 11 för en beskrivning av ljudmätning med dBC. På sidan 18 finns figur 12 som beskriver hur riktvärden förhåller sig till varandra.

Exempelvis är ljudnivåerna i Karlsborg för tung kulspruta 12,7 i figur 7⁶ 55 dBA. Som en jämförelse är ljudnivån vid ett vanligt samtal mellan två personer som står en meter från varandra⁷ 60 decibel.

² Villkor 3 innebär hänsynstagande till situationer när verksamhet kan bli onormalt störande.

³ Villkor 6 beskriver godkände antal händelser per dag/kväll/natt i ljudnivåerna 1, 2 och 3.

⁴ WSP bullerutredning bilaga 2 sidan 9, figur 8.

⁵ WSP bullerutredning bilaga 2 sidan 10, figur 9.

⁶ WSP bullerutredning bilaga 2 sidan 8, figur 7.

⁷ Underlag är hämtat från trafikverket <https://branch.trafikverket.se>



6. Risk för människors hälsa och miljö

Skillnaden mot nuvarande tillstånd

[REDACTED]. Verksamheten kommer att kunna hanteras inom de tilldelade ramar som villkor 6 stipulerar, avseende dagar, tider och antal händelser. Förändringsförslaget påverkar mängden händelser med ljudnivåer som kan anses vara störande, dock ej skadliga för hälsa och miljö.

7. Analys av antal ljudpåverkade

I WSP bullerutredning bilaga 3⁸ sammanställs underlag från statistiska centralbyrån och Lantmäteriet i tabeller som beskriver antalet exponerade inom olika ljudnivåintervall.

Karlsborgs kommun bestod 2008 av en befolkning på 6 801 personer. År 2024 är Karlsborgs kommuns befolkning 7023 personer det vill säga en ökning med 222 personer. Enligt statistiska centralbyrån bor 77 procent av befolkningen i tätorten, om antalet anpassas till procentsatsen boende i tätort 77 procent av 222, så är ökningen cirka 171 personer boende i Karlsborgs tätort.

Enligt WSP bullerrapport bilaga 3 sid 6 under beräkningsalternativ, Fastighet Svanvik 1:403 redovisas antalet exponerade enligt nedan:

Typ	>90	>95	>100	>105
Fast antal boende 2008	1086	109	0	0

Om hela befolkningsökningen mellan 2008 och 2024 på 170 personer antas ha flyttat in i provplatsens exponeringsområde och antalet läggs in i samma tabell blir exponeringen enligt nedan:

Typ	>90	>95	>100	>105
Fast antal boende 2024	1257	280	0	0

Det är ett grovt antagande (då det inte är troligt att alla nytilkomna bor i exponeringsområdet om Karlsborgs kommuns översiktsplan används som referens) vilken bygger på underlag från statistiska centralbyrån men har inte någon koppling till var de nyinflyttade faktiskt bor i Karlsborg och om dem de facto upplever ljud från provplatsen. Statistiska belägg med underlag från Lantmäteriet kommer att tas fram inför den kommande miljötillståndsansökan.

Ljud exponeringen bedöms inte skilja avsevärt från det underlag som tidigare miljötillstånd bygger på men [REDACTED]

⁸ Sammanställning av antalet exponerade och antalet fastigheter inom olika ljudnivåintervall.



FMV använder i dag bara en del av de tilldelade dagarna⁹ och händelserna enligt villkor 6. De anmälda förändringarna medför att nuvarande tillståndet kommer att kunna användas i större utsträckning.



FMV bedömer att det förändrade villkoret inte medför någon ökad risk för människors hälsa och miljö avseende buller och vibration är samma som nu gällande MKB¹⁰.

FMV bedömer att det förändrade villkoret inte medför någon ökad risk för människors hälsa och miljö avseende utsläpp till mark, vatten och luft vilket även efter villkorsförändringen överensstämmer med underlaget till villkor 1¹¹ i miljötillståndet.

Nedan redovisas dagens miljötillstånds underlag för villkor 1:

	Utsläpp till vatten (kg)	Utsläpp till mark (kg)
Järn	15 400	2300
Koppar	250	300
Zink	25	24
Bly	25	54
Antimon	3	5
Aluminium	110	360

Utsläpp till luft (kg)	
Koldioxid	6900
Koloxid	3300
Kvävgas	3800
Vatten	2400
Vätgas	140
Kväveoxider	30
Kol (sot)	190
Metan	190
Ammoniak	120
Myrsyra	10

8. Försiktighetsmått

Provets riskanalys för genomförandet, beskriver bland annat risken för extern ljudpåverkan.

Provet kan genomföras om riskanalysen påvisar en acceptabel ljudnivå.

För att fastställa provets acceptabla nivå används följande bedömningspunkter:

1. FMV GLP¹² förväntad ljudpåverkan under planering är en del av bedömningen av villkor 3, provgenomförande ska undvikas då vädersituationen kan orsaka att störningen blir onormalt omfattande.

⁹ Villkor 6 beskriver godkända antal händelser per dag/kväll/natt i ljudnivåerna 1, 2 och 3.

¹⁰ Tillståndsansökan pärm 2 sid 53 i MKB för tillståndsansökan FMV provplats Karlsborg av SWECO Environment AB 2029-04-03.

¹¹ Sid 21 och 22 i Länsstyrelsens beslut, diarienummer 551-33361-2009 från 2010-11-18.

¹² FMV GLP Prognossystemet för ljudmätning.



2. För prov i ljudnivå 1, gäller villkor 4 som beskriver att FMV ska varna för höga ljudnivåer på FMV webbplats för riskområden.
3. Med stöd av FMV GLP granskas den förväntade ljudpåverkan under genomförandedagen. Utifrån underlaget anpassas tiden för genomförande om möjligt för minsta möjliga ljudpåverkan.
4. Mätningar av ljudnivån ska göras på ett sådant sätt att ljudnivåerna vid bostadsområde kan kontrolleras.
5. Villkoret följs upp genom att ljudnivåer över 100dB_{L_{CX}} dokumenteras och redovisas i miljörapporten.
6. Kan inte en acceptabel, extern ljudnivå, skapas i planeringen för genomförandet ska kontakt tas med tillsynsmyndigheten FIHM för att skapa överenskommelse om utökade försiktighetsmått.

9. Ordagrann lydelse

Förslag på utformning av nytt villkor 8.

På fastigheten Svanvik 1:403 får skjutning och sprängning som faller inom ljudnivå 1 samt skjutning med grovkaliberammunition, där höga ljudnivåer förväntas, genomföras först då försiktighetsåtgärderna är analyserade och dokumenterade.

10. Sammanfattning av ärendet

Tidigare tillstånd har varit dimensionerat efter tidigare produktionsplaner. Ett förändrat omvärldsläge

Dessa satsningar leder till ett ökat behov av händelser som kan överskrida tidigare begränsande villkor.

En tid då omvärldsläget och satsningarna på Försvarmakten var av en helt annan karaktär. Att få till en förändring av våra begränsade villkor för genomförandet av verifiering är